

TABOR

Posamezna številka:
1 krono.

TABOR* izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 12. uri s
časovno naslednjega dne ter stane
polovica 120 K., polovica 90 K.,
tiskarstva 45 K., mesečno 15 K.
Izdati po dogovoru. Pri naročilih
objavi poyam.

Naroč. se pri upravi TABORA*.
MARIBOR, Jankovičeva ulica št. 4.

Posamezna številka:

1 krono.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jankovičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jankovičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. BHS poštnoštevnica št.
11.757.

Na naročila brez denarja se ne
vzira. — Nakopi se ne vrstojo.

Leto: II.

Maribor, torek 7. junija 1921.

Številka: 126.

Provokacija.

Odkar si je Italija vabila v glavo, da
je Vittorio Veneto posadil med
zmagovalce, se da vsa njena politika
označiti z besedami: politika provoka-
cije. Izživaj, razdražuj, tepi in poče-
njaj vse, kar veš in moreš, samo da ti
napodiš psa in ne pes tebe. Radi tega je
službena Italija odgojila fašiste, ki ne-
prestano izzivajo socialiste, ne morda
zato, ker bi ti-le grizli, ampak zato, ker
bi utegnili pokazati zobe. Največji na-
sprotnik današnje Italije, pa je naša
država, ne morda zato, ker bi hotela
biti največji nasprotnik, marveč radi
tega, ker Italija hoče imeti nasprotni-
ka, da ji prijatelj ne vzrase čez glavo.
Vsa dozdajšnja politika Italije na-
sproti Jugoslaviji je politika provoka-
cije. Koliko večjih in manjših sporov
je bila že izzvala; kolikokrat se je gri-
zla z nami, ko se ni nismo hoteli grizti.
Če smo pokazali pripravljenost, da iz-
polnimo katero njenih zahtev, nas je
napadla z novimi zahtevami, ker se je bala
naše miroljubnosti. Parkrat smo slišali
grozanje, da bo poslala svoje čete čez
demarkacijsko črto, s čimer nas je
pristila k izjavi, da bodo tudi naše če-
te šle preko meje; nato je hotela napra-
viti velikansko diplomatsko afero za-
radi dogodkov v Logatcu, ki so bili
popolnoma izmišljeni z namenom, da
nas prisili k neprevidezim, ki bi v
tisti kritični dobi otežkočali naš polo-
žaj v Parizu; zopet nas je izpitila v
plebiscitu komisiji za moroskem in
ob istem času, ko smo ji žrtvovali v
Rapallu stotine svojih rojakov, deže-
lo, morje, čast in polov, so se raznesle
vesti, da je pričel Madžarom orožje
in strelivo. Tu so navedeni samo ne-
kateri slučaj; koliko provokacij in in-
trig pa je vprizorila proti naši državi,
našemu narodu in našim interesom v
Parizu in drugod, vedno z namenom,
da nas iz previdnosti izpremeni v ži-
val, ki grize — čeprav je vedela sama,
da smo krotki in da radi mirujemo v
kolu!

Se danes, ko zahtevajo trenutni po-
litni in gospodarski interesi, da obe
državi živite v tihem sporazumu, ita-
lijanski diabolus rotae ne more miro-
vati in nas provocira pri Barošu.

Rapalska pogodba določa, da spada
luka Baroš v našo interesno sfero. —
Ureditev samostojne državiče reške je
zadeva obeh interesiranih držav, t. j.
Jugoslavije in Italije.

Cesa se je domislila provokacijska
Italija? Prvotno je zahtevala pri Reki
razmejitev, ki bi pritegnila v reško dr-
žavo tudi luko Baroš. Sedaj je pa pri-
šla z zahtevo, da se iz Baroša ustvari
corpus separatum, ki bi ga upravljala
skoz 99 let komisija, v kateri bi bile
zastopane jugoslov., reška in italijan-
ska vlada, vsaka z dvema zastopni-
koma.

Italija dobro ve, da čaka našo dr-
žavo v Barošu velikansko delo. Predno
bo luka količkaj sposobna za naloge, ki
jih bo imela kot jugoslov. izhodišče v
severni Adriji, bo treba izvršiti na-
prave, katere zahtevajo ogromen in-
vesticijski kapital. Niti misliti ni, da bi
mogel Baroš že v doglednem času us-
stvariti ravnotežje Reki ali Trstu. To-
da pridobitev Baroša ima svoj pomen
v tem, ker nam daje možnost, da si
tu enkrat zgradimo svojo močno luko
in da imamo že sedaj pomorski izhod
za silo, ki je zvezan potem železnice z
najproduktivnejšimi deli naše države.
Italija pa hoče iz Baroša napraviti
kretana, ki ne bo sposoben ne za živ-
ljenje ne za smrt. Hoče obesiti nanj tri
uteže, katerih dva se bodeta obesila
drug na drugega, tako da bo tretji
utež brez pomena. Italija nam name-

Vojna konvencija z Romunijo.

LDU Beograd, 5. junija. Danes
ob 10.30 uri je došel v Beograd ro-
munski minister za zunanje stvari Take
Jonescu. V Beogradu ostane tri dni.
Danes je bil na intimnem obedu pri
romunskem poslaniku, nocoj pa bo
svečana večerja pri ministrskem pred-
sedniku Pašiću. Jutri, v ponedeljek, bo
v Oficirskem domu v čast Take Jonescu
slavnosten obed, zvečer pa slavnostna
večerja v romunskem poslaništvu. V
torek bo predsednik konstituante dr.
Ribar priredil slavnosten obed v čast
romunskemu gostu. Prihodu romunskega
ministra za zunanje stvari v Beograd
se pripisuje velika politična važnost. V
dobro poučenih krogih se govori, da
je prišel podpisat vojno konvencijo
med našo državo in Romunijo, s katero
se bo obrambni program male entente
znatno razširil. Naš posebni dogovor z
Romunijo ima namen, da se mirovne

pogodbe točno izvršijo. Obenem se
bodo obravnavala tudi skupna vprašanja
med obema prijateljskima državama. V
spremstvu g. Jonesca je tudi njegova
soproga, mlada, izredno naobražena in
odlična gospa. (Prva žena ministra
Jonesca iz ugledne angleške rodbine je
tragično končala svoje življenje 1. 1918
v Londonu, kjer je delovala za romun-
sko stvar. Padla je tako nesrečno s
konja, da je ostala na mestu mrtva.)
Dalje se nahaja v spremstvu Jonesca
njegov pomočnik v ministertvu de Russi,
bivši romunski poslanik v Bernu, nje-
gov osebni tajnik, urednik uradnega
lista „La Roumanie“, Jankovici, bivši
romunski strokovnjak za tisk in zvezo
narodov in končno g. Constantinescu
Minister Jonescu odpotuje v sredo
zjutraj s parnikom v Turn-Severin,
odtod pa s posebnim vlakom v Bu-
karešto.

Važni sklepi ministrskega sveta.

LDU Beograd, 5. junija. Včerajšnja
seja ministrskega sveta je trajala od 16.
do 21. ure. Na tej seji se je končno-
veljavno določil način, kako se bo iz-
vršil sporazum z muslimani o rešitvi
agrarne vprašanja v Bosni in Herce-
govini. Dr. Ninčić je podal ostavko kot
predsednik komisije za trgovinska po-
govanja z Italijo. Ostavka ni bila sprejeta.
V načelu se je sprejel novi carinski tarif,
s katerim se zviša carina za veliko uvoz-
nih predmetov, da se zaščiti naša do-
mača industrija. Te dni se odpeljejo v
Pariz kot delegati reparacijske komisije
ministra dr. Kumanudi in Velizar Jan-
ković ter Dragotin Protić, da se reši

vprašanje odškodnine Srbiji. Srbija ima
dobiti šest milijonov zlatih mark kot
predum za odškodnino. Ni še rešeno,
kako se bo to izdalo, ker Srbija ni pod-
pisala konvencije v Spaaji. Ministra
Kumanudija bo zastopal minister za
šume in rude dr. Krizman, ministra Jan-
kovića pa minister za javno delo Joca
Jovanović, dokler se končoveljavno
ne reši vprašanje njegove ostavke. Sprejel
se je tudi predlog finančnega ministra
o draginskih dokladah za uradništvo
v Srbiji in v Crngori, kakor ga je svoj-
čas predlagal, vendar s pristavkom, da
se povišajo doklade vsem uradnikom
in ne samo onim s fakultetno izobrazbo

Komunike komunističnih poslancev.

LDU Beograd, 5. junija. Poslanci
komunističnega kluba ustavotvorne skup-
ščine so izdali danes nastopni komunike:
Klub komunističnih poslancev je 20. ma-
ja-t. l. potom svojih delegatov izročil
ministrskemu svetu spomenico, ki zahte-
va, naj se dovoli otvoritev delavskih sin-
dikatom, domov, pisarnic in knjigarn. V
tej spomenici so razložene in utemeljene
vse zahteve kluba komunističnih poslan-
cev. Posebno nastopa spomenica za otvo-
ritev delavskih domov, ker brez teh do-
mov je ustanovitev sindikatov nemogo-
ča. Obenem se je zahtevalo, naj se ta-
koj otvorijo tiskarne. Komunistični klub
je zahteval, naj ministrski svet takoj reši
to vprašanje. Ministrski svet pa do dan-
es ni smatral za potrebno, da bi izdal
kakršnokoli odločbo v pogledu onega,
kar je zahteval komunistični klub. V sled
takega zadržanja min. sveta je komun. klub
prisiljen, da naknadno objavi nastopno
spomenico: Klub komunističnih poslan-
cev je povodom korakov ministr. sveta
v pogledu otvoritve delavskih sindikatov
došel do spoznanja, da ministrski svet
ni volan, ugoditi upravičenim zahtevam
kluba komunističnih poslancev, ampak
da še dalje gazi in noče vpoštovati
najprimitivnejših državljskih pravic ter
svobode delavskega stanu, katerega po-
litično zastopa klub komunističnih po-
slancev. Ministrski svet je pokazal, da
je gluha za vse zahteve delavskega stanu,
posebno ob priliki, ko mu je komuni-
stični klub poslal spomenico. Vprašanje
otvoritve delavskih sindikatov, o katerem
je ministrski svet trdil, da je že rešeno,
je še danes odprto. Delavski sindikati
še niso otvorjeni na mnogih krajih in
mestih naše kraljevine. Tudi tamkaj še
ne, kjer je že došla naredba o otvoritvi
ter se delavskim organizacijam delajo
vse mogoče zapreke, da se ne morejo
ustanoviti. Postavljajo se jim mnogi

novi pogoji s strani političnih predstoj-
nikov, med temi tudi pogoji političnega
nadzorstva, eliminacije sindikatnih članov,
ki policiji niso po volji itd. Z ozirom na ta
dejstva mora klub komunističnih poslancev
izraziti ministrskemu predsedniku svojo
nezadovoljnost. Protestira proti taki po-
litiki, ki je protivna delavskemu stanu
in njegovim življenjskim interesom. Po-
leg tega pa daje klub komunističnih
poslancev ministrskemu svetu nastopno
na znanje: Komunistični klub odločno
protestira proti politiki ministrskega
sveta, ker je celokupnemu delavskemu
stanu v naši državi odvzel politične prav-
ice, tako da komunistični stranki Jugo-
slavije kot priznanemu in legalnemu
predstavniku delavskega in siromašnega
sveta v naši državi ne dovoljuje, da v
mejah obstoječih zakonov svobodno
politično deluje in štiti interese svojih
članov. Na temelju tega zahteva od
ministrskega sveta kraljevine Srbov,
Hrvatov in Slovencev, da se 1. obzna-
na, s katero je komunistični stranki ne-
zakonito odvzeta pravica, da se more
svobodno razvijati, takoj ukine; 2. da
se vse sindikalne organizacije takoj in
brez vsakih omejitev otvorijo; 3.
da se takoj otvorijo delavski do-
movi in predajo v roke onim, katerim
so bili odvzeti; 4. da se takoj otvori kom-
tiskarna in knjigarna v Beogradu in da
se njena uprava izroči komunistični stranki;
5. da se takoj izpuste na svobodo
vsi oni, ki so bili na podlagi obznane
aretirani in nezakonitim potom kazensko
zasledovani; 6. da se poravna škoda de-
lavskim organizacijam in drugim stran-
kinim in sindikalnim podjetjem, katere
jim je bila storjena z obznano. — Ko-
munistični klub zahteva, naj ministrski
svet reši te zahteve v roku petih dni. —
Beograd, 4. junija 1921. Člani komuni-
stičnega kluba Jugoslavije.

rava izfrgati iz rok jamstvo, da bi mo-
gla ostati Reka zares v mejah samo-
stojnosti in v službi srednjeevropskih
držav, ki teže k Jadranu. Dokler je Ba-
roš v naši posesti, imamo nad Reko
kontrolno, imamo moč, da uravnavamo
tekmo dveh ekspanzivnih sil: jugoslo-
venske in italijanske v razmerje, ki bo
za nas pravično. Če izpustimo iz rok
Baroš in železnice, so nam v severni
Adriji ne samo podrezane peroti, tem-
več zadavljen vrat.

Ne tiče se nas, če je Italija v skrbeh
glede bodočnosti Trsta. Trst bi lahko z
isto pravico zahteval, da mu Italija
prizna ali samostojnost, kakor jo je z
rapalsko pogodbo dobila Reka, ali pa
da zapre vse luke in pristanišča v stari
Italiji ter blago za Toscano izkroca v
Trstu, ne pa v Anconi ali v Livorno.
Jugoslavija si mora na Reki zagotoviti
pravice, ki izvirajo iz njenega narav-
nega položaja, saj je zaledje Reke ju-
goslovansko. In z gospodarsko prepo-
tenco, ki ni imperijalistična, temveč
dana po naravi in zakonih ekonomske-
ga življenja, bo Jugoslavija rešila svoj
nacionalni interes na Reki; med tem
bo pa Italija s svojim nacionalizmom
zapravila ves gospodarski prestiž Trsta
in severne jadranske obale, katere se
nahaja v njeni uzurpatorski posesti.

Naše mnenje je, da vlada kraljevi-
ne SHS ne more in ne sme niti za las
popustiti v vprašanju baroške luke.
Sistem corpus separatuma je za nas
nepotreben in škodljiv. Če ga Italija
želi, naj ga ustvari tudi pri Trstu in
Pulju. Nikdar ni bila in ne bo Italija
zaledje teh pristanišč, razen če se Ape-
nini obrnejo tja, kjer so sedaj Alpe.
Alpske, sudetske in severnobalkanske
pokrajine bodo v bodočnosti zlomile
imperijalistični meč italijanskega na-
cionalizma in dokazale, da severna
Adrija ni Tirensko morje. Jugosloven-
ska luka Baroš bodi prva skromna
stražnica, na kateri se bo vila naša
slavna zastava do tistega časa, ko se
bodo razsuli drobci italijanskega meča
v doline Sneznika. Ignatus.

Lenjin piše o Rusiji.

Nikolaj Lenjin, predsednik ruske
sovjetske republike, je objavil v komu-
nističnem glasilu »Nova Cesta« članek,
ki je vzbudil široko pozornost
in radovednost. Evropa se zanima za
Rusijo, ker je ne razume, a jo potrebu-
je. Zato posluša Lenjina z enako pozor-
nostjo, kakor je poprej poslušala carja.
Lenjin piše v tem članku med drugim
sledede:

Meščanska vojna 1918-1920 je ojači-
la propast države in zavlekla njeno in-
dustrijsko obnovo. Temu se je pridru-
žila še slaba žetev 1. 1920, pomanjkanje
živil in goveja kuga. Spomladi 1921 se
je pokazala nujna potreba odločnih in
drastičnih korakov glede izboljšanja
kmetijskega položaja in okrepitve nje-
govih produktivnih sil.

Cemu ravno kmetijskega in ne de-
lavskega? Da, se izboljša položaj de-
lavcev je potrebno žito in kurivo. Tega
pa ni mogoče dobiti, dokler se ne ojači
delovna moč kmeta. Najprej je bilo tre-
ba na mesto politike konfiskacij uvesti
davek v naravi, hkratu pa dovoliti
prosto trgovino z odvisnimi pridelki,
ki so preostali, ko je bil davek porav-
nan.

Kakšna bistvena razlika obstoja
med davkom desetine v naravi in re-
kvizicijo? Desetina v naravi je način
prehoda iz »vojnodobnega komuniz-
ma«, katerega je diktirala ekstremna
potreba, propast in vojna, k redni so-
cialistični zamenjavi pridelkov. »Voj-
nodobni komunizem je obstojal v tem,
da smo v svrhu prehrane vojske in de-

lastva konfiscirali ves kmetov prevešek, večkrat celo del pridelkov, ki je bil potreben za prihodnjo setev. »Vojnodobni« komunizem je bil začasna uredba. Prava proletarska politika obstoja v tem, da kmetje zamenjujejo svoje žito z delavci za industrijske izdelke. Desetina v naravi je korak bližje k temu cilju. Mi smo še vedno tako desorganizirani, še vedno trpimo toliko na posledicah vojne, da ne moremo dati kmetom industrijskih pridelkov v zameno za vse žito, kolikor ga potrebujemo. Radi tega vzamemo minimum žita, ki nam je potreben za vojsko in delavstvo v obliki desetine, a za ostalo damo v zameno industrijske izdelke.

Medtem se pa ne sme prezreti, da sta potreba in desorganizacija tako veliki, da ne moremo kar čez noč povzdigniti državne manufakture na visoko stopnjo. V ta namen so potrebne velike zaloge žita in kuriva za industrijska središča, treba je nadomestiti izrabljene stroje itd. Radi tega moramo do gotove mere podpirati malo industrijo, katera ne potrebuje ne strojev ne velikih zalog surovin, kuriva in hrane, katera pa lahko kmetu neposredno pomaga, da poveša svojo produktivno moč.

In kaj je posledica vsega tega? Neizbežna posledica je razvoj male buržoazije in kapitalizma na temelju izvestne lokalne proste trgovine. Preostane samo še vprašanje, kako dirigirati kapitalistični razvoj, kateremu se ni mogoče izogniti na gotovi stopnji in v izvestnem času — v reko državnega kapitalizma in kako izpremeniti državni kapitalizem v najbližji bodočnosti v socializem?

Dalje razpravlja Lenin o kooperativah, katere smatra za najboljšo obliko trgovine. Nasproti zasebnemu kapitalizmu je oblika kapitalizma, kakršno zastopajo kooperative, za gospodarsko zmogljivost države dobičkonosna. Utilitarnost zadrg leži v dejstvu, da razbremenjuje odnose med državo in kapitalizmom, ter omogoča uspešnejšo kontrolo poslednjega. Kooperative so tudi koristnejše nego individualni kapitalizem, to pa vsled tega, ker olahkotijo ujedinjenje in organizacijo stotisočev in milijonov ljudstva ter končno vodijo k organizaciji vsega naroda. To dejstvo ima globok pomen s stališča nadaljnega napredka od državnega kapitalizma v smeri proti socializmu.

Nazadnje piše Lenin o primitivnem stanju, ki še vedno vlada v ogromnih pokrajinah Rusije, kjer je zemlja neobdelana in rudno bogatstvo neizrabljeno. Ali je mogoče z teh razmer neposreden prehod v socializem? Da, toda le pod enim pogojem. Ta pogoj je elektrifikacija. Ako postavimo kakih 12 močnih virov električne struje, če napeljemo električen tok v sleherni vas in ako damo prebivalstvu na razpolaganje dovolj elektromotorjev in ostalih strojev, ne bodo niti potrebne

prehodne mere. Vemo pa tudi mi, da je za to delo treba vsaj deset let priprave in napornega dela.

Notranja in zunanja politika.

*** Obisk bolgarskega državnika Dimitrova.** Bolgarski minister Dimitrov, ki se je, kakor znano, mudil zadnje dni v Beogradu in obiskal naše državniške, je izjavil sotrudniku zagrebške »Riječi«, da je današnja politika Bolgarije usmerjena popolnoma v slovansko smer. Zemljelci so se vedno borili proti Ferdinandovi politiki, zato delajo danes z vsemi sredstvi na to, da se izbriše vojna sramota. O sprejemu pri Pašiću je dejal, da ga sprejel dosta ljubeznivo. Rekel mu je, da bolgarski narod ni odgovoren za preteklost, katero so ustvarili politiki in da pričakuje od bolgarske vlade, da bo podala dokaze za svojo odkritosrčnost. Glede komitaških vpadov je Dimitrov povdaril, da sofijska vlada odločno deluje za odstranitev nezdravih razmer v mejnih krajih in da je v to svrhu potrebna skupna akcija obeh vlad. Bolgarska izvršuje z vso vestnostjo obveznosti mirovne pogodbe. Vlada se pokori vsaki zahtevi reparacijske komisije. Dimitrov je potoval v Prago in Varšavo z namenom, da se osnuje velika kooperativna slovanska centrala kakor tudi zemljedelska zveza, ki bi bila predhodnik realiziranju vseslovanske vzajemnosti. Kakšnih političnih stikov z Radićem Bolgari niso imeli in ne bodo imeli.

*** Komunistični dljaki v Zagrebu,** ki so pripravljali atentat na notranjega ministra dr. Draškovića, so bili rešeni obtožbe.

*** Karel noče v Spanijo?** »Daily Telegraph« javlja, da so zavezniški poslaniki posredovali pri švicarski zvezni vladi v Bernu, naj bi se bivši cesar Karel čimprej preselil v Spanijo, ker ne gre, da bi dalje bival v bližini svojih nekdanjih držav. Izgleda tedaj, da izgubljeno veličanstvo ne mara zapustiti Svice, dasiravno so listi še nedavno javili, da je že na potu v Spanijo.

*** Zveza narodov.** Iz Londona poročajo 4. junija, da je zboroval odsek zveze narodov za izpremembo zvezinih statutov. Odsek je sprejel kombinirani češko-kitajski predlog, o katerem bo razpravljala plenarna seja zveze narodov, ki se sestane v septembru t. l. Predlog razširja kompetenco zveze narodov tudi

na one spore med državami, ki se še niso pojavili, glede katerih pa obstoja nevarnost, da bi se bili pojavili. Zato izpremembo se je zavzemal v prvi vrsti češkoslovaški minister dr. Beneš.

*** Amerika in Evropa.** Južnoameriške države so sklenile, da izstopijo iz zveze narodov in se pridružijo Društvu narodov, ki ga snuje predsednik Zedinjenih držav Harding. Tozadevno se že vodijo pogajanja med južno in severno Ameriko. Ni izključeno, da se bo Rusom posrečilo ustvariti zvezo vzhodnih narodov. Tako bi Evropa ostala sama.

*** Vatikan in klerikalci.** Po »Tribunu« dobiva papeški nuncij Micara vedno pritožbe voditeljev češke katoliške ljudske stranke in z njo zvezane Hlinkove skupine zaradi nasprotstev z voditelji. Nuncij si bo po nalogu Vatikana prizadeval, da Hlinka in Juriga izgubita vodstvo Slovakov in da se Slovaki podredijo enotnemu vodstvu katoliške ljudske stranke.

Zanimivosti.

Prorok propasti sveta. Zagrebška policija je sklenila hvalevredno odredbo, da polovi vse zunanje berače ter jih odpošlje v domače občine. Racija se je pričela. Na policijski komisarijat so dojavili najrazličnejše stare in mlade, dobre in slabe, zdrave in bolne, poštene in nepoštene berače, ter jih zaslišavali. Med temi najrazličnejšimi so privedli tudi moža, starega komaj 24 let, neobičajnega človeka, odetega v belo seljaško dolgo srajco in istotake bele hlače, bosonoga in pokritega z belim, fesu podobnim pokrivalom, pregrnjenega čez ramo s črno, plašču podobno haljo. Mož ima lepe velike črne oči, orlovski nos in dolgo gosto črno brado. Postava, ki mora takoj vzbuditi pozornost, a še bolj mora vzbuditi pozornost velik lesen križ, katerega nosi neprestano na rami, kakor ga je nosil nekoč Krist preko Jeruzalema na Golgato. Na vprašanje, kako se imenuje, je odgovoril povsem mirno in pametno: »Teodor Relić.« »Odkod si doma?« ga je vprašal zapisnikar dalje. — »Iz Kostajnega v Dalmaciji,« je odgovoril originalen mož istotako pametno. »A čemu nosiš ta velik križ?« — Teda pa so možu nenadoma zažarele oči v čudnem bleisku in z vzvišenim glasom je odgovoril — »Jaz sem prorok in prorokujem!« — »A kaj prorokuješ?« — »Propast sveta!« — »Kdaj si rojen?« In zopet je čudak mirno in pametno odgovoril: »Leta 1897, dne 23. februarja.« — »Kakšne vere?« — »Pravoslavne.« — »Kako si prišel v Zagreb?« — »Z vlakom.« — »Kako pa misliš, da bo propadel svet?« — »Se danes, zjutraj se mi je prikazal angel, ki mi je naznanil, da

Karamazovih« in mnogi drugi so bili spočet od trpljenja v sibirskih katorgah.

Štiri leta je trajalo njegovo življenje v trdnjavi Omsk. L. 1854 so ga dodelili pehotnemu polku v Semipalatinskem. V to dobo pada smrt carja Nikolaja. Njegov naslednik Aleksander II. je pomislil mnogo političnih obsojenec, med njimi tudi Dostojevskega. V januarju l. 1856 so ga povisali za podčastnika, par mesecev na to za častnika, a l. 1858. mu je car vrnil pravico dednega plemstva, katero je bil izgubil s sodno obsodbo. Začetkom l. 1859 je dobil dovoljenje, da sme tiskati svoje spise pod svojim pravim imenom; in še isto leto je stopil na lastno prošnjo v pokoj, se podal v Tveru in končno v Petrograd.

Že v Semipalatinskem je obnovil literarno delovanje. Tam je spisal povesti »Dedov sen« in »Selo Stepančikovo«. L. 1861 je pričel njegov brat Mihajl, ki se je posvetil žurnalistiki, z izdajanjem literarne in politične revije »Vremja«. V tem mesečniku, čigar prvi urednik in glavni sotrudnik je bil Fedor Dostojevskij sam, je objavil roman »Ponižani in razžaljeni«, ki je imel sličen uspeh kakor »Ubogi ljudje«. »Zapiski iz mrtvega doma«, ki so izšli v letih 1861 in 1862 v debelih zvez-

bo svet za nekoliko dni zagorel in propadel. Tudi sv. duh se mi često prikazuje ter mi naroča, naj prorokujem propast sveta.« — »A kje se ti prikazuje sv. duh?« — »V gozdu, v samotni.« — »Kako se ti prikazuje?« — »To je skrivnost.« — »Si li hodil v šolo?« — »Ni sem, toda znam pisati in čitati.« — »Si bil vojak?« — »Sem; v Mostaru za časa vojne.« — »Zakaj pa hodiš po svetu?« — »Ker mi tako Bog ukazuje.« — »Od kdaj pa prorokuješ?« — »Od avgusta lanskega leta.« — »Imaš ženo?« — »Imam.« — »Brate?« — »Imam.« — »Otroke?« — »Enega.« — »Kako se zove?« — »Milica.« — »A zakaj ona ne prorokuje?« — »Premajhna je še.« — In vtaknili so ga v zapor, da ga pošljejo domov v Kostajnico. Človek je očitno versko blazen. Če bi se bil pojavil pred stoletji, bi ga morda danes častili kot svetnika, danes pa ga zapiramo v arest. Časi se izpreminjajo.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

Dnevna kronika.

— **Zahvala.** Vsem prijateljem in znancem izrekam tem potom najprijetnejšo zahvalo za izkazano mi sočutje ob smrti preljubljene mi soproge in novorojenčka. Ivan Lavrenčič, učitelj.

— **Dr. Pavel Turnerjevo stanje.** Ko sem čital v »Jutru«, da je veleugledni starina dr. Turner nevarno zbolel, sem ga takoj obiskal. Da ne motim bolnika, postal sem pod njegovim stanovanjskim oknom. Kmalu začujem simpatični glas gospoda dr. Turnerja in nato veseli vzklji vrle gospe Hrvatice: »No, pak živijo, dobro ide!« Ko me potem gospa zagleda, pride ven in mi pove, da gospod doktor sedi za pri obedu za mizo in da mu je mnogo bolje. Veselo sem se vračal z rajskega bivališča s srčno željo videti našo diko v najkrajšem času zopet čilega in zdravega. F. K.

— **Nemčurji, klerikalci in Sokoli.** Od Sv. Trojice v Slov. gor. smo prejeli »Straži« odgovorjamo na njen dopis zadnji štev. samo toliko, naj nam pove, kaj je bolj surovo, zapeti pod oknom zavega sovražnika trgovca Ferda Goloba po noči nekoliko pesmi — česar pa ni zakrivil Sokol — ali pa nahujskati kmetske fantje, da napadajo brez varstva Sokole, kakor je to storil negovski župnik. Seve se fantje niso dali prepovoriti, ampak so se dobro zabavali v družbi Sokolov. Z dopisnikom »Straže« ki zna tako imenitno zavijati resnice,

kih revije »Vremja«, so ga dvignili ob bok Tolstoju in Turgenjevu. Njegova literarna zmaga je bila popolna.

Mesečnik »Vremja« je bil uradno ustanovljen; tudi njegov naslednik »Epoha« je že v prvem letu ugasnil; ker je vrhu vsega še umrl Mihajl Dostojevskij, se je zvalilo na Fedorja ogromno breme 15.000 rubljev dolga na honorarjih. Upniki so bili tako nestrpni, da so zagrozili Dostojevskemu z zaporom. Z vso vnebo se je lotil pisateljavanja. Iz te dobe poteka več romanov, v prvi vrsti »Zločin in kazen«. L. 1867 se je drugič oženil in kljub slabemu gmotnemu položaju krenil s mlado ženo na potovanje. Živel je do l. 1871 v tujini, med drugim v Draždanih, Badnu, Genevi, Milanu in Florenci. Nameraval se je naseliti v Pragi z izrecnim namenom, da se seznanji s takratnimi slovanskimi težnjami, a ni mogel najti mebljanskega stanovanja (1). V tem času je spisal obsežna romana »Idiot« (1868) in »Bes« (1871). Ko je odplačal večji del dolgov, se je vrnil v domovino in stopil v redakcijo »Grazhdanina«. V tem listu je objavil prvo knjigo »Pisateljevega dnevnika«. S tem dnevnikom, v katerem razmotriva o raznih dnevnih pojavih in ki je neizčrpen virec njegovega bogatega duha, je nadaljeval vse do smrti.

(Dalje prih.)

BOZ. BORKO:

F. M. Dostojevskij.

(K bližajoči se stoletnici rojstva).

(Dalje.)

V »Zapiskih iz mrtvega doma« sledimo kakor v kaleidoskopu trzanju rafiniranega duha, ki ga je obdala najzopernejša zmeta in pritiskila z vso silo nanj. Svet, v katerega je prišel pisatelj intelektualce Dostojevskij, je bil zanj popolnoma nov in do temelja neumljiv. Nahajal se je v družbi najgrših izvrzkov človeške družbe — zločincev vseh mogočih vrst. Razumemo ga, da je trpel — enak njim, ali še bednejši od njih — najtežje duševne in telesne muke. Nekaj desetletij pozneje je angleški pesnik Oscar Wilde, vržen iz najodličnejše londonske družbe v večletno ječo, preživljal slične muke kakor Dostojevskij in se vrnil v prostost z lepo iskreno samoisповedjo »De profundis«. Značilno je, da sta dospela oba pisatelja na isto pot: k umevanju krščenstva, k notranji poglobitvi v smislu Kristusovih nauk. Wilde je odkril v sebi in v naravi nov zakon, katerega je postavil nad vse druge: usmiljenje. Dostojevskij pa je zasledil globlji, prvotnejši moralni zakon: ljubezen. Zato je njegova samoisповed brez vsake afektiranosti, katere se Wilde vzlic

vsej dobri volji ni mogel iznebiti. Dostojevskega je spoznanje smotrenosti življenja in moralne odgovornosti poedinca nasproti bližnjim ter nasproti Bogu rešilo pred popolno zlomljenostjo njegovih duševnih in telesnih moči. — Boj med srcem in razumom je bil v glavnem odločen. Razum je moral odstopiti kakor satan pred Kristom. In vse, kar mu je bilo doslej nerazumljivo, skrivnostno, megleno, se je v trenutku zjasnilo. Približal se je bil svojim tovarišem jetnikom, pronikal v njihovo dušo in iskal v zakonu Kristove ljubezni odpuščenja vsem, ki trpijo. Nove izkušnje, ki jih je dobil v družbi teh izobčencev, je raztegnil na vso ostalo Rusijo, odkrivši pojav, ki ga po prejšnjem kot kozmopolit ni mogel opaziti v svoji bližini: ruskega mučnika. Že v Sibiriji je postal Rus, kar njegovi tovariši — ruski pisatelji, — opajajoči se z kozmopolitskimi idejami, po veliki večini niso bili. Odslej je bilo zanj rešeno mislikatero vprašanje, ki bi mu ostalo sicer neumljivo ali pa vsaj enostransko: postal je prepričan član pravoslavne cerkve in zvest državljani ruske monarhije. To novo promatranje človeka, Rusije in sveta kažejo vsi pomnejši spisi. Najglavnejši tipi, n. pr. knez Miškin v »Idiotu«, Razkolnikov v »Zločinu in kazni«, Aljoša v »Bratih

pa obračunamo ob prvi priliki in na drug način.

— **Zlet mariborske sokolske župe.** — Včeraj v nedeljo se je vršil v vojni realki zlet mariborske sokolske župe, ki je v vsakem oziru vrlo dobro uspel. Videl smo, kako se sokolska ideja v našem obmejnem severnem pasu vedno krepkeje razvija in kako se razvijajo naši Sokoli tudi kot telovadci, posebno pa še naše Sokolice in pridni naraščajo. Telovadbe in veselice se je vdeležilo dva do tri tisoč ljudi. Razporeženje je bilo kar najboljšo. Gotovo pa bi bila vdeležba še mnogo večja, če ne bi bilo kazalo popoldan slabo vreme in dež, ki ga pa vendar potem ni bilo.

— **Vročina v Mariboru.** Naš Maribor je dobil zadnje dni pravo tropično vročino. Ze v soboto je kazal toplomer v senci 32o C, v nedeljo in v ponedeljek pa je vročina še narasla do 35o C. — Vročina je zahtevala tudi že nekaj žrtv. Tako se je v nedeljo krog 13 ure ugrudila zadeta od solnčnice na Glavnem trgu neka gospodična, ki so jo z izvoščkom prepeljali v javno bolnico.

— **Osrednje društvo poš. in brzojav. uslužbencev za Slovenijo, podružnica Maribor.** Pred časom je bilo že javljeno, da priredi omenjeno društvo vrtno veselico. Ker se je podpisani odbor oziral na druge narodne prireditve, je sklenil, da se vrši končno dne 10. julija, na vrtu Gambrinove restavracije ter prosi cenj. korporacije, da bi to upoštevale. Ker je društvo nepolitično ter ima namen samo podpirati stanovske tovariše in njihove družine v potrebi, se nadeja odbor, da se bode cenj. občinstvo odzvalo temu povabilu polnoštevno. Program priobčimo pravočasno.

— **Mestni drobci.** Ker so nekatere stranke že prošle za zamenjavo drobiža mestne občine v Mariboru, naznanja mestni magistrat, da je ta drobci veljaven kot zakonito plačilno sredstvo do 30. junija 1921, in da se je že zaprosilo za podaljšanje veljavnosti istega, vsled česar naj občinstvo radi zamenjave blagoviti počakati do končne uradne razglasitve.

— **Obrtni dan v Ormožu.** Trgovsko in obrtno društvo v Ormožu priredi v nedeljo 3. t. m. dopoldne ob 10 uri v Ormožu veliko obrtno zborovanje, popoldan pa v gostilni Horvat veliko vrtno veselico z godbo, petjem in srečolovom.

— **Državna cesta št. II—Gornji Omurek.** Dela za zgradbo ceste št. II—Novine—Ceršak—Selnice—Litški vrh—Sladki vrh—Somarja—Velke—Gornji Omurek so se že pričela. Državna inženjerja Ruch in Fišer iz Ljubljane sta pričela početkom tega tedna z merjenjem.

— **Uvozni predpisi za blago iz Nemčije.** Na nastalo vprašanje, kakšna dokazila je zahtevati od uvoznika v svrhu dokaza, da je blago v resnici kupil in plačal, predno je stopila v veljavo uredba glede našega uvoza iz Nemčije, je izdala Generalna direkcija carin sledeče pojasnilo carinarnicam: 1. Za neposredno plačano blago se zahteva v svrhu dokaza faktura in izvleček iz knjige kupca z izjavo, da jamči za točnost izvlečka in da bo — ako se ugotovi neresničnost izjave — plačal za kaznen 100 odst. vsote, katera je po izjavi plačana dotični trdki na račun enega dela ali celega iznosa naročenega blaga. 2.) Za blago, ki se je plačalo z devizno, se zahteva v svrhu dokaza potrdilo ene banke, pri kateri se je kupila deviza, v katerem mora biti naznačen dan in številka dopisa, s katerim se je prodaja devize prijavila Generalnemu inspektoratu ministrstva financ. Potrdilo banke se mora predložiti v overovljenje Generalnemu inspektoratu, ki se izjavi, da-li velja potrdilo kot dokaz ali ne. O tem so obveščene vse carinarnice.

— **Ruski sanatorij v Vuhredu.** V vuhredskem gradu se je naselil 1. t. m. ruski rdeči križ ter otvoril v njem sanatorij.

— **Industrija za invalide.** Izdelovalnica kreme za čevlje znamke „Ligrin“ se je obvezala znaten del dobička poloniti invalidom in je prvi znesek tudi že vpslala. Ker je ta krema domač proizvod, prvovrstne kakovosti in mnogo cenejši kakor tuji produkti, se spro-

šajo vsi trgovci, da vpeljejo to čistilo in ga priporočajo svojim odjemalcem. Naroča se pri izdelovalnici, Maribor, Miklošičeva ulica št. 2. Udruženje voj. invalidov v Mariboru.

— **Stepla sta se.** Z ozirom na pod tem naslovom v št. 119 priobčeno notico smo naprošeni resnici na ljubo konstatirati, da Helena in Emil Rektoršek nista bila aretirana in odvedena v policijske zapore, ter je tozadevno poročilo slonelo na napačni informaciji.

— **Nesreča pri kopanju.** V soboto popoldan je 17letni v Slovenski ulici št. 2. stanujoči dijak Avgust Toramitti pri kopanju v mestnem kopališču v Dravi skočil na stekleno črepinjo ki mu je razrezala členek na desni nogi. Ker je bila rana nevarna in krvavenje ni nehalo, so pozvali na lice mesta rešilno postajo, ki mu je obvezala nogo, ter ga prepeljala v javno bolnico.

— **Mrlič za artiljerijsko vojašnico.** V nedeljo proti večeru se je raznesla po Mariboru vest, da leži na travniku za artiljerijsko vojašnico mrtev neznan starejši možki. Mrliča je ogledovalo več ljudi, nihče pa se ni zmenil za to, da bi o tem obvestil policijo. Komaj čez par ur je o tem mrliču izvedela policija, ter telefonično pozvala mrtvaški voz, ki je prepeljal truplo v mrtvašnico na Pobrežje. Kakor se je ugotovilo, je bil to 50 letni v St. Peter pri Mariboru pristojni dninar Josip Kmetič. — Kmetič je bil brez stalne službe in brez stanovanja, ter skrajno zanemarjen. Par dni je delal pri posestniku Ivanu Rapocu na Tržaški cesti. V nedeljo popoldan krog 16.30 mu je postalo nenadoma slabo. Zavlekel se je na travnik za artiljerijsko vojašnico, kjer je kmalu na to umrl.

— **Male nesreče v Mariboru.** Stiri letnemu Ignaciju Puklu stanujočemu pri starših na Koroški cesti št. 43 so padle v soboto pri igranju na levo nogo ostre škarje ter mu prizadale veliko rano. — Osemindvajsetletni natakarič Leopoldini Časničar, stanujoči na Vodniškem trgu št. 4. se je pri odpiranju zdrobila steklenka piva ter ji razrezala levo roko. — Osemindvajset let staro Karlo Klotnik, stanujočega na Pobrežju je napadel v soboto pes ter ga vgriznil v desno nogo. — Rešilna postaja je podelila vsem trem prvo pomoč.

— **Tatvina.** Briven Karlu Fariču je doslej še neznan tat vkradel v soboto v odsotnosti njegove žene Katarine iz stanovanja v Koroški ulici št. 6 par črnih čevljev, vrednih 460 K.

— **Ponarejevalci češkoslovaških kron.** Te dni je orožništvo v Spiljah prišlo na sled večji družbi, ki je ponarejala češkoslovaške papirnate kronke novčanice. Družba je ponarejene novčanice razpečevala na ta način, da jih je zamenjevala pri češkoslovaških brzovlakih na spiliškem kolodvoru. Doslej se je ugotovilo, da je ta družba ponaredila za okroglo 20 milijonov češkoslovaških kron.

— **Kurz za srbohrvaščino z latinico in cirilico, brezplačno, se prične 6. t. m. za začetnike.** Eventuelni reflektanti srednješolci in učenke, večši slovenščine ali samo nemščine, naj naznanijo svoje naslove v upravi lista do 6. t. m.

— **Se vedno tihotapstvo z bankovci.** Na mariborskem kolodvoru so zasatili trgovca Vaška z Reke, ki je imel v svojem potnem kovčku na skritem mestu za četr milijona kron nekolkovanih avstrijskih bankovcev.

— **Sv. Trojica v Sl. goricah.** Predrzen fantek je nastavljenec trgovca Ferda Goloba. V nedeljo sta priredila lenarški Sokol in trojiška Citálnica skupen pešizlet k Negovi s spremstvom godbe. To je imenovanega mladiča Ferka Franca tako razburilo, da je očital prihodnji dan javno v gostilni nekemu godcu nemško izdajstvo itd. Bilo bi potrebno, da se naše orožništvo malo bolj zanima za take vročkrvneže. Toda saj je orožništvo stalen Golobov odjemalec in prijateljsko razmerje izza časa Avstrije se ne sme kaliti. In to vkljub temu, da sta v trgu dva slovenska trgovca.

— **V Murski Soboti** so aretirali in zaprlj radgonskega gostilničarja Rudolfa Voglerja, lastnika hotela „Zur Sonne“.

Vogler je pred občinstvom psoval našega regenta. Radgonskemu hujšaku ni kraljevina Jugoslavija nič drugega zakrivila, kakor da mu omogoča ves čas imenitne kupčije s Prekmurjem in tihotapstvo na mejah.

— **Iskrice iz novinstva.** „Novosti“ pišejo: „Prepiramo se zaradi pisave in napisov. Menda bomo porabili sto let za prepir, katero pisavo bomo vporabljali. Medtem pa ogromna večina ljudstva ne zna čitati nobenih črk.“

— **Velikanska poplava.** Iz Pueblo v Colorado javljajo 4. t. m., da sta reki Arkansas in Fontaine preplavili obrežje. Baje je izgubilo 1500 do 3000 ljudi svoje življenje. Skodo cenijo na 10 milijonov dolarjev.

— **Trupla dveh naših generalov,** Petra Mišiča in Popovića so prepeljali v petek preko Maribora z Dunaja v Beograd. Mišičeve telesne preostanke bodo pokopali v Beogradu, Popovićeve pa v Rumi.

— **Obsojen župnik.** Pri sodišču v Suptetu v Hrvatski je bil te dni obsojen don Ivan Suić na 14 dni zapora, ki se ne da spremeniti v denarno globo, ker je razžalil tamošnji davčni urad.

— **Velika tatvina v Zagrebu.** V noči od 3. na 4. t. m. so neznan vlomilci iz stanovanja znane operne pevke Maje de Strozji ukradli za več kot pol milijona raznih dragocenosti.

— **Korupcija z dosmrtno rento.** V Sarajevu so došli na sled uradniku stanovanjskega urada J. Z., katerega je zastopnik izvozne trdke Teluria skušal podkupiti, da bi rekviral trgovske prostore za to trdiko. Za to uslugo bi prejel 20.000 K in dosmrtno rento. Izgleda, da sedaj ne bo ne rente ne prostorov.

— **Madžarski ujetniki v Rusiji.** — Mnoge madžarske mestne občine so prošle narodno skupščino, naj se zavzame za vrnitev vojnih ujetnikov iz Rusije. Teh ujetnikov je okrog 60.000. Prihodnje dni se sestane medstrankarska konferenca, ki bo izdelala manifest, katerega pošlje narodna skupščina vsem parlamentom evropskih držav.

— **Vspreh alkoholne prepovedi.** Ameriški listi objavljajo uspehe alkoholne prepovedi, iz katerih je razvidno, da dočim je bilo v letu 1914 vloženi v New Yorku le 1357 milijonov dolarjev prihrankov v hranilnice, jih je bilo l. 1920, torej v času alkoholne prepovedi vloženi že 2519 milijonov, ali 585 dolarjev na osebo. Ti prihranki pa ne izvirajo, kakor bi kdo mislil iz vojnih dobičkov, temveč iz alkoholne prepovedi. Pri tem se nam nehoti vsiljuje vprašanje, koliko bi se prihranilo pri nas, če bi se prepovedalo uživanje in prodajanje alkohola? Koliko koristnega bi se iz teh prihrankov lahko napravilo in koliko gorja bi bilo manj!

— **Sedemletna deklica morilka.** Roditeljji Girusu v Bonrousu na Francoskem so poverili svojo 10 mesecev staro hčerko Odetto svoji 7 letni nečakinji Marceli. Ta je otroka nekaj časa varovala, ko se je pa naveličala, ga je prišla ter odnesla k reki, kjer ga je vrgla v vodo. Deklico so oddali v preiskavo tamošnji bolnici.

— **O stanovanjski bedi.** Stanovanjska beda je sedaj v ponovnem času povsod velika in tako je seveda tudi v Parizu. Ko je nedavno napravila pariška policija racijo na apaše v bulonjskem gozdu je našla v njem okrog 70 ljudi, ki so si v njem poiskali prenočišče in stanovanje. Storiťi pa jim ni mogla ničesar, ker so dokazali, da so vsi zaposleni in da imajo predpisano množino denarja. Med temi brezkučniki se je nahajal tudi neki 80 let stari Lambert, ki je izjavil, da že 30 let ni spal na postelji. Ponujali so mu že večkrat stanovanje, toda on ga ni sprejel, ker ljubi „svobodo“. Ker so ga v bulonjskem gozdu že večkrat vznemirili se je sedaj preselil v vincenneškega.

Zahtevajte v vsaki gostilni „Tabor“.

Najnovjša poročila.

Poraz slovenske nogometne reprezentance.

TIP Zagreb, 6. junija. Včeraj popoldan se je vršila v Maksimiru na prostoru „Haška“ tekma reprezentance ljubljanskega in zagrebškega nogometnega združenja, ki je izpadla z rezultatom 8:0 v prid Zagrebu.

Izgon ruskih komunistov.

LDU Beograd, 5. junija. Vsi ruski begunci, ki so komunisti in ki so internirani v Mostaru, se bodo prepeljali v Beograd in odposlali v sovjetsko Rusijo.

Knez Lvov pri Pašiču.

LDU Beograd, 5. junija. Knez Lvov, bivši ruski ministrski predsednik, je došel v Beograd in danes posetil ministrskega predsednika Pašiča.

Dr. Miljutin Jovanović v Beogradu.

LDU Beograd, 5. junija. Naš poslanik v Berlinu, dr. Miljutin Jovanović je došel v Beograd, kjer je bil danes sprejet pri ministrskem predsedniku.

Regent Aleksander na Angleškem.

LDU Beograd, 5. junija. Regent prestolonaslednik Aleksander je odpotoval iz Pariza na Angleško, kjer bo prebil drugi del svoje odsotnosti. V Beograd se bo povrnil v drugi polovici tega meseca.

Pogreb generala Mišiča.

LDU Beograd, 5. junija. Danes ob 16. uri je bil pogreb generala Petra Mišiča, ki je začetkom tega tedna umrl na Dunaju. Truplo se je pripeljalo na postajo ob 6. uri zjutraj. Pogreb je šel z Oficirskega doma.

Nov klinike v Zagrebu.

LDU Zagreb, 6. junija. Dne 13. t. m. se otvorita v Zagrebu kliniki za kirurgijo in notranje bolezni. Obenem se otvorita tudi ambulatorija, v katerih se bodo siromaki brezplačno zdravniško preiskovali in zdravili.

Nov transport Wranglovcev.

LDU Beograd, 5. junija. Okoli 250 oseb Wranglovega štaba je odšlo iz Carigrada v Srbijo. Včeraj so dospeli v Solun in takoj nadaljevati pot. Kot stalna bivališča sta določeni Kruševac, Kragujevac in Karlovi. Wrangi in del njegovih ljudi se bodo nastanili v Kamenici pri Novem Sadu. Razen tega je prispelo 3000 vojakov, ki so določeni za popraviljanje železniške proge Beograd-Gjevergje. Došli so do meje, kjer jih bodo odvedli v karenteno in razorožili.

Demokratje in notranja posojila.

LDU Beograd, 5. junija. Demokratski klub je v načelu sprejel predlog o notranjem posojilu 500 milijonov dinarjev. Večina kluba smatra, da vladi za to posojilo ni treba dati hipotek.

V počast pokojnemu Vesniću.

LDU Beograd, 5. junija. Presbiero poroča iz Pariza: Včeraj je v začetku seje akademije političnih znanosti predsednik v prisrčnem govoru počastil pokojnega dr. Vesnića.

Finance naše prestolnice.

LDU Beograd, 5. junija. Včeraj je bila seja finančne sekcije beogradske mestne občine, na kateri se je pretresovalo proračun mesta Beograda za leto 1921. Izdatki proračuna so začrti določeni na 80 milijonov dinarjev, dohodki pa na 35 milijonov dinarjev. Primanjkljaj se bo pokril z občinskimi posojili.

Kultura in umetnost.

x Podbevšek in Kogoj v Mariboru. Prireditel Podbevška in Kogoj, ki bi se bila imela vršiti dne 6. t. m. v našem gledališču, se bo vršila v petek, dne 10. t. m.

x Almanah Ferijalnega saveza za 1. 1921 je ravnokar izšel ter prinaša: A. Opći del: Ferijalni savez. — Hranilnica Ferijalnega saveza. — Dan Ferijalnega saveza (v cirilici). — Statistični podatki o potovanju v počitnicah 1. 1920. — B. Potopisi: Ferijalno potovanje krapinskega sokolskega naraščaja. — Tri pisma Z. St. Ristića iz Bosne. — Marko Kadić in tovariši na Velebitu ter na Plitvičkih jezerih. — Slavko Botušić v Sarajevu. — Kako je izhajal Marko Kadić s tovariši v Zagrebu. — C. Pravila Ferijalnega saveza. Str. 48, velika osmerka.

x Kres. Mesto svoječasnega literarnega mesečnika „Svoboda“, bo pričel v kratkem izhajati nov velik mesečnik „Kres“, ki bo obsegal 42 strani v kvartu in bo tudi ilustriran. „Kres“ bo izhajal do konca letošnjega leta v dvojnih številkah, tako, da izide še letos cel letnik.

Sokolstvo.

o Glavna skupščina Jugoslov. Sokol. Saveza se vrši dne 30. junija t. l. v Osijeku ob 8. uri zjutraj. Glavno skupščino tvorijo župni zastopniki. Vsaka župa pošlje za vsakih započelih 500 članov v župi združenih društev po enega zastopnika. Župe morajo javiti svoje zastopnike vsaj 14 dni pred skupščino, ravnokar morajo poslati vse predloge za 14 dni prej starešinstvu.

o Iz jugoslovenskega Sokolstva. Izšla je 7 številka Sokolskega Glasnika, ki ima poleg drugih člankov tudi točna navodila za zlet v Osijeku. — Dne 5. t. m. se vrši župni zlet Sokolske župe v Mostaru, dne 12. t. m. pa veliki župni zlet Sokolske župe v Zagrebu, v Banjaluki in Ljubljanske Sokolske župe v Mengšu. Pri vseh teh župah nastopa večje število telovadcev, pri župnem zletu v Zagrebu nastopi poleg Sokolstva tudi vojaštvo, ki izvaja nekoliko telovadnih točk. — Pri jugoslovenskem Sokolskem Savezu se je ustanovil „Oražnov fond“ za vzdrževanje Saveznih potovalnih voditeljev. Vestnik T. O. se radi upravnih težkoč ne pošilja zajedno s „Sokolskim Glasnikom“, temveč posebej direktno naročniku, zato se naj tudi event. reklamacije, naročila in plačila naslavlja naravnost na jugoslovenski Sokolski Savez. Društva iz zasedenega ozemlja v Dalmaciji se priklopijo začasno k župi Split, dokler se ustanovi zanje druga župa.

o Za Sokolski dom v Slov. Bistrici so darovali kron: Rudolf Zeleznik 100, Metlika Tone 100, Lorber Franjo 100, Vernik Franjo 100, Neimenovan 100, „Jadran“, d. z. v Ljubljani 100, Hanuš Krofta 100, Hartman Peter 10, Medić, Rakove, Zankl 100, Jadranska banka v Mariboru 100, Dr. Fran Jenko, Ljubljana 400, F. Kalmas & Vidič, Ljubljana 100, L. Volk, Ljubljana 20, Josko Gorec 200, Dr. Fr. Rosina 20, Dr. F. Lipold 40, Kolinska tovarna Ljubljana 50, Ivan Kravos 100, J. N. Soštarič 100, Milko Senčar 20, Tovarna gumbov Slov. Bistrica 200, Sever in drug 50, Novak Josip 100, Koutny Odon 100, Jakob Zupančič 30, Slavoj Novak 50, Stebi in Tuječ 50, K. in R. Ježek 50, Sokol v Mariboru 100, Viktor Meden 50, Ljubljanska kreditna banka v Mariboru 500, Eksp. trg. Kregar 50, Dr. Lehar 400, Stiger P. 200, Albert Stiger 200, Jadranska banka Mariboru 400, Jadranska mont. dr. Ljubljana 100, Citalnica Slov. Bistrica 1000, Bratje Sternberger, Slov. Bistrica 800, Gjuro pl. Valjak 100, Sokol Novisad 100, Pri postavljenju mlaja nabralo 160, G. Besednig in drug 40, M. Kniewald 40, Gaspari & Faninger 200, R. Stermečki 20, Pavao Zakalj Jastrebarsko 80, Kavčnik Ivan 50, P. Magdič 20, Ravnatelj M. Pirc 20, Ljubljanska kreditna banka Celje 100, Blaž Zafošnik 100, Sokol v Klanjcu 200, Gradj. poduz. Araniš, Zagreb 100, Sokol Zuženberk 57, Sokol v Mozirju 100, Sokol v Vojniku 30, Sokol Toplice 44, Sokol Bela-

crkva 100, Hrvatska industrija papira Zagreb 100, Sokol Vel. Grdjevac 158, Notar Hudovernik 20, Sokol Tržič 111, Jugoslovenska industrija barv. i olja Zagreb 500, brat Rovšek, nabral 700, Sokol Požega 134, M. Kniewald, nabral 120, Sokol v Sinju 100, Skerl in Nebešar 100. — Vsi ti velikodušni darovi so nam došli v času od 15. aprila do konca maja 1921. — Vsem darovalcem prav srčna hvala!

o Zagrebška sokolska župa priredi 11. in 12. t. m. v Zagrebu sokolski zlet. Zlet in telovadni nastop se vršita na Haškovem igrišču na Maksimiru.

o Narodne nošnje na zagrebačkom župskom sletu. Uz veliku javnu vježbu, koja će se prigodom sleta zagrebačke sokolske župe održati na Haškovem vježbalištu i za koju se već sada u svim slojevima građanstva pokazuje najveće zanimanje, bit će jedna od najljepših tačaba sletnoga rasporeda povorka od preko 10.000 djece, srednoškolaca, vojnika, Sokolova i Sokolica, koji će svi sudjelovati aktivno na vježbi. Osobit ukras ove povorke bit će veliki broj sestara Sokolica u narodnim nošnjama sviju krajeva razgranjene sokolske župe zagrebačke. Kako saznajemo spremaju se osobito sestre Slovenke, da u velikom broju sudjeluju u prekrasnim svojim nošnjama.

Sport.

: SSK Maribor : VSK 3 : 2 (1 : 0). „Maribor“ je minulo nedeljo igral v Varaždinu proti tamošnjemu VSK ter zmagal z rezultatom 3 : 2. Tekmovalo se je z velikimi nedostatk. Sodnik je bil dr. Steiner.

: Korotan : Svoboda 4 : 2. Na Mariborovem prostoru odigrano tekmo je dobil brezhibno „Korotan“.

: SPD, podružnica Maribor je na novo markirala letos te-le poti: Na severnem bregu Drave: Maribor, mimo treh ribnikov na Sv. Vrban; Maribor-Kamnica na Sv. Vrban; Sv. Vrban-Sv. Križ, mimo Vrablovega mlina čez Zavrčerjev vrh v Selnico; Sv. Lovrenc (postaja) po Cermeniški dolini na Sv. Duh, od tam na Selnico ob Dravi; Sv. Lovrenc (postaja) preko Sv. Ožbolta na Zgornjo Kapljo, od tam po Pubaherjevi grabi na postajo Brezno. Na južnem bregu Drave: Iz Limbuša na Glazuto, iz Bistrice do Ruške koče, od Glazute na Klopni vrh, od tam čez Bergauerja na Falo. Te poti so vse dobro vidno markirane, tako, da se ne more zgrešiti ciljev. Ljubitelji narave, porablajte jih!

Gospodarstvo.

Industrijci, trgovci, obrtniki!

Vabite se, da se udeležite „Ljubljanskega velikega semnja“ kot razstavljalci. Rok za prijave je podaljšan do 10. junija t. l. Vse informacije brezplačno pri sejmskem uradu, Ljubljana, Turjaški trg 6, 2. nadstr.

g Mariborski trg. Sejmsko poročilo z dne 3. t. m. Na svinjski sejem se je pripeljalo 187 ščetinarjev in 3 koze. Cene so bile sledeče: Za plemenske svinje 1 kg žive teže od 26 do 30 K. Za polpitane svinje 1 kg žive teže od 28 do 30 K. Mali prašički 6—8 tednov stari komad 150 do 300 K. Večji spomladanski prašički komad 400 do 500 K. Jesenski prašički 600 do 1000 K. Kupčija je bila živahna.

g Občni zbor Odseka za lesno industrijo. Odsek za lesno industrijo Zveze industrijcev v Ljubljani sklicuje svoj občni zbor za poslovno leto 1920-21 na soboto dne 11. junija t. l. ob 14. uri (ob dveh popoldne) v veliki dvorani Mestnega doma. Dnevni red obsega točke predvidene v statutu ter predloge za krepkejšo organizacijo lesne industrije v Sloveniji. Člani Odseka se izkažejo z vabilu. Lesni industrijci, ki dosedaj niso še člani Odseka, ter bi se hoteli udeležiti občnega zbora, se zamorejo prijaviti v pisarni Odseka v Selenburgovi ulici št. 7/II, kjer dobe provizorične izkaznice. Izkaznice se izstavljajo vsako predpoldne do vstevši petek, 10. junija t. l.

Razno in humor.

48.000 registriranih prostitutk se nahaja v Nemčiji. Temu primerno so razvite v Nemčiji tudi spolne bolezni.

V Nemčiji je preveč žensk. Najnovejša nemška statistika možkih in ženskih v nemški republiki izkazuje veliko pomanjkanje možkih, tako, da mora ostati vsaka sedma Nemka brez moža. — Pred vojno pa je bilo razmerje tako, da je ostala komaj vsaka dvestota — brez para.

— Napačen japonski prestolonaslednik. Kakor je že znano se je japonski prestolonaslednik podal na potovanje po Evropi. Ilustrirani listi so že prinesli slike o sprejemu v Londonu in pri angleškem kralju. Sedaj pa se je izvedelo, da je japonska vlada prepovedala prestolonasledniku potovati in ker je bilo skoro nemogoče že javljene obiske odpovedati je poslala na potovanje nekoga drugega, ki sedaj igra v Evropi ulogo japonskega prestolonaslednika. Prav kakor v kinu.

— Brezposelnost v Ameriki. V Zedinjenih državah severoameriških še vedno narašča brezposelnost. Ministrstvo za delo v Washingtonu je objavilo statistiko, ki kaže v jasni luči naraščanje brezposelnosti. Tako je bilo v 1424 industrijskih podjetjih, katerih vsako zaposluje čez 500 delavcev, dne 31. marca 1.587.786 delavcev, dočim so jih 28. februarja našli 1.612.611. Največji procent odpada na industrijo železa. V New Yorku samem je število nezaposlenih naraslo v maju za 7.064, v Chicagu pa za 4.540. Naš generalni konzulat v Washingtonu svari pred naseljevanjem v Ameriki.

V šoli. Učitelj: „Mihec, kaj dobivamo od ovce?“ Mihec: „Volno.“ Učitelj: „Čemu rabimo volno?“ Mihec molči. Učitelj (hoteč mu pomagati): „No iz česa pa imaš ti sukno?“ Mihec: „Iz očetovih hlač.“

Ni prav slišal. Profesor učencu: „Povejte mi, kako se izračuni obseg trivogelnika.“ Učenec (mrmraje): „Profesor je pač osel, kako naj jaz to vem.“ Profesor: „No, povejte bolj glasno, znabiti je bilo prav.“

Poslano.*

„Tudi eden iz Koroške“.

Z ozirom na pismo g. Janka Ravnika, konc. puškarja v Mariboru, Dravska ul. št. 10, objavljenem v št. 127 lista „Jugoslavije“ z dne 31. maja t. l., dalje z ozirom na trditve g. Peska, odgovornega urednika „Jugoslavije“ v istem listu, da mi bo g. Ravnik postregel z dokazi glede njegovih očitaj v listu „Jugoslavija“, radi kojih je bil g. Pesek obsojen po

* Za „Poslano“ odgovarja uredništvo le, kolikor določa zakon.

Mala oznanila.

Vila za eno družino z 8 sobami in lepim vrtom se takoj proda. Vpraša se v upravi „Tabora“. 754 6—3

Išče se stanovanje za tri diake za prihodnje šol. leto. Odkodnina deloma v denarju, deloma v naturalih. Prijave na Kreft Br., Vrazova ulica 6/III. 769

Preda se hiša, 10 minut oddaljena od Glavnega trga, obstoječa iz treh malih in enega večjega stanovanja, kleti, drvarnice in vrta. Pripravna je tudi za obrt. Cena 30.000 dinarjev. Pisemne ponudbe pod „Ravbar“ na inzeratni oddelci „Tabora“.

Dobro ohranjeno možko kolo se jako poceni proda. Vpraša se v Gankarjevi ulici št. 1 pri hišniku.

Prvovrstne ključavničarske in kleparske

delavce

Išče tovarna kovinastih štedilnikov in ključavničarskih izdelkov Ignacij Jelenc v Karlovcu. 743 3—3

členi III. zakona z dne 15. oktobra 1868 št. 142 d. z., z razsodbo okrajne sodnije v Ljubljani z dne 8. 4. 1921 oprav. št. U III 163/21/7 in slednjič z ozirom na to, da se me je dne 3. t. m. v Veliki kavarni v Mariboru atakiralo od več strani z „Tudi eden iz Koroške“, ugotavljam:

Dne 24. febr. 1921 je priobčila „Jugoslavija“ inkriminirani članek „Tudi eden iz Koroške“. Dne 8. marca 1921 je uredništvo „Jugoslavije“ izjavilo, da je bilo mistificirano in da so napadi na mojo osebo vseskozi neutemeljeni. Dne 15. 5. 1921 priobčila je „Jugoslavija“ izvelec obsodbe, ki ni odgovarjal resnici in šele 20. maja 1921 je priobčila dobesedno sodbo. Vzlic temu, da priobčitev še vedno ni odgovarjala sodbi, sem se zadovoljil in v tem smislu pisal mojemu odvetniku g. dr. Hacinu v Ljubljani. Točno 3 mesece po objavljenju inkriminiranega članka, to je na dan 24. maja 1921, po katerem zastari po zakonu žaljenje časti potom časopisaja, obelodani Jugoslavija pismo g. Ravnika v katerem trdi, da ima polnovredne dokaze na razpolago. Človeku, ki stvarno presoja zadevo, bode jasno, da je na eni strani g. Ravnik imel časa in prilike dovolj, doprinesiti dokaze, ko je vendar Jugoslavija že 8. marca 1921 izjavila, da je bila mistificirana po dopisniku, česar pa g. Ravnik ni storil, na drugi strani pa je bila dolžnost g. Peska, kot urednika Jugoslavije zahtevati od dopisnika, da pri sodni preiskavi predloži svoje dokaze. Ampak zdelo se je g. Ravniku in g. Pesku varneje, čakati na zastarelost žalitve in stem onečastiti ime narodnega in naprednega moža. Cudim se, da g. Ravnik napada s tako strastjo le samo srečnejše konkurente svoje novo ustanovljene obrti.

Izjavljam, da se obvezujem plačati 100.000 K nagrade

svojemu bivšemu uradniku g. konc. puškarju Janku Ravniku ali pa njegovemu bratu g. dr. Ravniku, odvetniku v Mariboru, kateri se ima meni zahvaliti, da je z mojo pomočjo mogel dovršiti študije, če mi sodno dokazeta, da so očitanja g. Janka Ravnika v „Jugoslaviji“ z dne 24. februarja 1921, radi kojih je bil g. Pesek obsojen z gorenjo rasodbo, resnična.

Sicer sem pa vložil proti g. Janku Ravniku in proti g. Pesku pred Ljubljanskim porotnim sodiščem zasebno obtožbo radi očitaj.

V Mariboru, dne 5. junija 1921.

Jakob Pošinger.

Ne pozabi naročnine!

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Uredništvo „Tabora“ sprejme pomožnega urednika

mlajšo začetniško moč s primerno šolsko naobrazbo. Obvladati mora popolnoma slovenščino ter biti dober stilist, znati po možnosti vsaj še nemščino, srbohrvaščino, stenografijo in strojno in mora imeti veselje do žurnalistike. Nastop takoj. Prvi mesec velja kot neobvezna polzkušnja. Plača po dogovoru. Pisemne ali ustne ponudbe sprejema uredništvo v I. nadstropju Mariborske tiskarne.

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzame

vsako vrsto straženja v mestu, na kolo dvorih, kakor tudi spremljanje železniških vozov. — Pojasnila v pisarni: Pril. stanliška ulica 2.